

Infektion trolig orsak bakom fiskdöd

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har under 2016 gjort ett omfattande utredningsarbete för att försöka hitta orsakerna bakom sjuk och död laxfisk i flera vatten. Med stor sannolikhet är virus- och bakterieinfektioner hos fiskarna bidragande faktorer.

Lax med hudblödningar. Foto: Mörrums kronolaxfiske. Samtliga bifogade bilder får fritt användas i anslutning till publicering av pressmeddelandet.

Under 2014 och 2015 sågs mängder av sjuk och död laxfisk i flera älvar, framför allt Mörrumsån och Torneälven. Problemen drabbade sommartid nyuppstigen fisk medan det på hösten ofta förekom svampangripen fisk.

– Vi har sommartid sett lindriga till kraftiga hudblödningar på lax i de undersökta vattensystemen, och fiskar i senare stadium av sjukdomen blir svampangripna. I Torneälven förekom också en hög andel sår, bland annat av mekaniska skador efter till exempel sålangrepp. Under hösten har det varit klassiska svampangrepp med undantag för undersökt fisk från Stockholms ström, säger Charlotte Axén, forskare vid SVA.

Ett antal virus- och bakteriesjukdomar kan orsaka blödningar och sår. Flera olika sådana bakterier påvisades hos ett fåtal individer och genteknik gav indikationer på två typer av virus, herpes- respektive iridovirus, på nio av nio undersökta fiskar.

– Båda dessa virusgrupper kan orsaka blödningar och sår. Vi kan dock inte säkert säga om det rör sig om en virusepidemi; då krävs att vi analyserar ett mycket större antal prover. Utifrån våra fynd bedömer vi att den fiskdöd och sjuklighet på fisk som vi såg i flera vattendrag 2016 med stor sannolikhet berodde på någon form av infektion hos fiskarna.

Att problemen försvinner när det blir varmare i vattnen stödjer teorin om att infektioner ligger bakom fiskdöden. Infektioner tycks vara huvudorsak i Umeälven, liksom i Stockholms ström och i Mörrumsån. I Torneälven är fisken friskare och sjukdomsbilden mer komplex med olika typer av sårskador. Om samma problem som observerats i år i Mörrum och Umeälven förekommit i Torneälven 2014-2015 kan fisken här i högre grad ha utvecklat immunitet.

Det har diskuterats om **Ulcerös dermal nekros (UDN)** kan vara en gemensam orsak till utbrotten. Sjukdomen ger dock hudskador utan blödning. Även om flera faktorer pekar på andra orsaker kan UDN ändå vara en del av problemet.

– **Tiaminbrist (B1-vitamin) förs ibland fram som orsak till fiskdöd**, men de symptom vi sett har aldrig beskrivits som kopplade till detta. Det har länge varit känt att Östersjölxen lider av tiaminbrist med dödlighet på avkomman (så kallad M74). Högst var dödligheten på 1990-talet, men då sågs inte infektionsepidemier bland vuxna laxar. Vi kan inte helt utesluta att tiaminbrist finns i bakgrunden – men – med tanke på den långa historien med tiaminbrist så **bedöms detta vara en mindre viktig faktor för de senaste årens laxdöd**, säger Charlotte Axén.

Slutligen har SVA sett ett antal fiskar med sonderfallande muskulatur och med hjärtmuskelinflammation, som kan bero på exempelvis reovirus. I samarbete med det europeiska referenslaboratoriet för fisksjukdomar undersöks också dessa fenomen.

Undersökningarna av fisksjuklighet och fiskdöd har skett med stöd av Havs- och vattenmyndigheten (Hav). För Torneälven har SVA samarbetat med finska Livsmedelssäkerhetsverket, Evira.

Forskningsrapporten om de svenska undersökningarna finns tillgänglig att ladda ned här: www.sva.se/laxdoden2016

Mer information

Forskare Charlotte Axén, tel. 018-67 43 76, e-post: charlotte.axen@sva.se

Läs mer

[Pressmeddelande om laxundersökningar 2016-06-03](#)

[Sjukdomar hos fisk](#)

[Ulcerös dermal nekros \(UDN\)](#)

Pressekreterare Mikael Propst
Tel. 018-67 41 11

Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, är en expertmyndighet med beredskapsuppdrag. SVA främjar djurs och människors hälsa, svensk djurhållning och vår miljö genom diagnostik, forskning, beredskap och rådgivning. www.sva.se

Läs gärna vår digitala veterinärmedicinska tidning [Svavet!](#)